

Донбаська державна машинобудівна академія

Кафедра фізичного виховання і спорту

Затверджую:

Декан факультету інтегрованих
технологій і обладнання

 О. Г. Гринь
«_____» _____ 2025 р.

Гарант освітньої програми:

к.н.ф.в.с., доцент

 С. О. Черненко
«_____» _____ 2025 р.

Розглянуто і схвалено

на засіданні кафедри

фізичного виховання і

спорту

Протокол № 17 від 06.05.2025р.

В.о.завідувач кафедри

 С.О. Черненко
«_____» _____ 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Навчальна ознайомча практика»

галузь знань А Освіта

спеціальність А7 Фізична культура і спорт

ОПП «Фізична культура і спорт»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Факультет інтегрованих технологій і обладнання

Розробник: Олійник О. М. старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту

Краматорськ-Тернопіль
2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна на базі ПЗСО		Денна на базі ПЗСО
Кількість кредитів	А Освіта	Обов’язкова
4,5		
Загальна кількість годин		
135		
Модулів – 1	А7 Фізична культура і спорт	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		1
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – звіт про практику		Семестр
		2б
		Лекції
Тижневих годин для <u>денної</u> форми навчання: аудиторних – 4/4 самостійної роботи студента – 6/6	перший (бакалаврський)	-
		Практичні/Лабораторні
		90/-
		Самостійна робота
		45
		Вид контролю
		Залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 4/6 (4 / 6 прискор).

2. Загальні відомості, мета і завдання дисципліни.

Навчально ознайомча практика – необхідний етап в підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту.

Використання отриманих в інституті знань під час навчальної (ознайомчої) практики є важливою професійно-прикладною ланкою навчання і виховання майбутнього фахівця.

Для студентів денної форми навчання спеціальностей «Фізичне виховання та спорт», передбачене проходження навчальної (ознайомчої) практики у ДЮСШ на

протязі 4 тижнів.

Метою навчальної (ознайомчої) практики є ознайомлення студентів з основними напрямками роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, функціональними обов'язками посадових осіб навчального закладу, а також елементарними уявленнями про тренерсько-викладацьку діяльність і на цій основі формування інтересу до своєї майбутньої спеціальності.

Завдання навчальної (ознайомчої) практики:

1. Ознайомлення студентів з навчально-тренувальним та виховним процесом в дитячо-юнацькій спортивній школи.
2. Ознайомлення студентів з матеріально-технічною базою дитячо-юнацької спортивної школи.
3. Формування навиків проведення спортивно-масових заходів з юними спортсменами.
4. Ознайомлення з функціями та обов'язками тренера, формування вміння проводити колективну та індивідуальну виховну роботу, а також виховну роботу з батьками.
5. Прищеплення інтересу до науково-дослідної роботи, знайомство з досвідом роботи тренерів-новаторів.
6. Навчання студентів спостереженню й аналізу навчально-тренувального та виховного процесу в ДЮСШ.
7. Поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих у вузі, застосування їх на практиці.

За підсумками навчальної (ознайомчої) практики здобувач повинен уміти:

- аналізувати нормативно-правові документи діяльності ДЮСШ, тренера-викладача і науково-методичну літературу відповідного фахового профілю;
- на підставі аналізу програми ДЮСШ з виду спорту формулювати мету, завдання спортивного тренування у групах початкової підготовки;
- визначати мету педагогічне спостереження за навчально-тренувальним процесом;
- формувати потребу до самостійної фізичної активності вихованців, здорового способу життя; орієнтуватися в професійних джерелах інформації (журнали, сайти, освітні портали та ін.); взаємодіяти з іншими суб'єктами навчально-тренувального та освітнього процесу.

знати:

- нормативно-правову базу діяльності ДЮСШ, зокрема тренера-викладача;
- кваліфікаційні характеристики тренера-викладача ДЮСШ, організаційні форми спортивної підготовки в Україні;
- структуру та зміст діяльності тренера-викладача з виду спорту;
- положення про ДЮСШ, програму ДЮСШ з обраного виду спорту;

- звітну документацію тренера-викладача;
- загальні основи правил проведення змагань з обраного виду спорту.
- знати основні принципи користування сучасними інформаційними технологіями для вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки бакалавра.

Навчальна ознайомча практика вивчається одночасно з такими взаємопов'язаними між собою дисциплінами, як Підвищення спортивної майстерності з обраного виду спорту, Теорія і методика викладання легкої атлетики, Теорія і методика викладання силових видів спорту. Передбачає можливість використання отриманих знань у процесі вивчення навчальних дисциплін, таких як: Виробнича педагогічна практика, Виробнича тренерська практика.

Загальні компетентності (ЗК) :

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства й необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина в Україні;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати й керувати часом;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, такі письмово;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (ФКС) :

- здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують;
- здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя;
- здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

Програмні результати навчання (ПРН):

- демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення;
- оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи;
- знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини;
 - застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання на базі ПЗСО

Види педагогічної діяльності	Кількість годин	Організаційні форми виконання завдань	Форми звітності
Модуль 1. Організаційна робота			
1. Знайомство з дитячо-юнацькою спортивною школою. Обговорення графіку виконання всіх видів завдань.	6	Бесіда з директором, методистом практики. Самостійна робота	Запис у щоденнику
2. Складання індивідуального плану роботи студента на період практики.	6	Самостійна робота	Запис у щоденнику. Відмітка виконання
3. Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером групи, лікарем.	5	Бесіда з директором, методистом практики. Самостійна робота	Запис у щоденнику
4. Атестація за 1-2 тиждів педагогічної практики	5	Підсумкове зібрання бригади	Оцінка методиста за звітний тиждень практики
5. Участь в методичних заняттях	10	Бесіда з методистом факультету. Виконання індивідуального завдання	Оцінка методиста за звітний тиждень практики
6. Проведення самоаналізу студента за підсумками практики, оформлення звітної документації	12	Самостійна робота	Звіт з практики, характеристика з бази практики.
Модуль 2. Навчально-тренувальна робота			
1. Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ	12	Самостійна робота	Запис у щоденнику
2. Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту, вивчення процесу підготовки до тренувального процесу	10	Педагогічне спостереження	Запис у щоденнику
3. Виконання функцій і обов'язків помічника тренера-викладача під час проведення навчально-тренувальних занять	10	Педагогічне спостереження	Запис у щоденнику
Модуль 3. Виховна та спортивно-масова робота			
1. Надання допомоги в організації та проведенні	10	Самостійна робота	Запис у щоденнику

спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.			
2. Ознайомитись з організацією та методикою проведення змагань та тестування з фізичної та технічної підготовки.	9	Спортивне змагання	Запис у щоденнику
3. Ознайомитись з планом виховної роботи в ДЮСШ на протязі навчального року.	10	Самостійна робота	Запис у щоденнику
Модуль 4. Навчально-дослідницька робота			
1. Проведення аналізу тренувального заняття	15	Самостійна робота	Запис у щоденнику
2. Аналіз рівня рухової підготовленості учнів ДЮСШ.	15	Самостійна робота	Запис у щоденнику
Усього:	135		

4. Програма навчальної (ознайомчої) практики

Модуль 1. Організаційна робота.

- участь в настановній і підсумковій конференціях;
- ознайомлення з адміністрацією, колективом викладачів і матеріальною базою спортивної школи, з її традиціями і розпорядком;
- систематичне складання звітної документації.

Модуль 2. Навчально-тренувальна робота

- ознайомлення з методикою проведення тренувальних занять у закріпленій групі;
- вивчення різних форм контролю за рівнем фізичної підготовленості учнів у спортивній школі;
- проведення тестування учнів за основними показниками фізичної підготовленості;
- дотримання правил техніки безпеки і страхування на тренувальних заняттях;
- уміння застосовувати технічні засоби навчання і нестандартне обладнання;
- уміння узагальнювати передовий педагогічний досвід роботи викладачів та використовувати сучасні форми роботи з фізичного виховання.

Модуль 3. Виховна та спортивно-масова робота

- проведення індивідуальної виховної роботи з учнями;

- ведення щоденника педагогічних спостережень;
- вивчення принципів відбору для комплектування груп ДЮСШ з різних видів спорту;
- розробка положення про проведення змагань;
- ознайомлення з діяльністю і робочою документацією спортивної школи;
- ознайомлення з організацією і методикою проведення занять в одній із спортивних секцій.

Модуль 4. Навчально-дослідницька робота

- вивчення різних форм контролю за рівнем фізичної підготовленості учнів у ДЮСШ.
- Проведення тестування учнів за основними показниками фізичної підготовленості.

5. Контрольні заходи

Після закінчення навчальної (ознайомчої) практики студенти-практиканти складають підсумковий звіт. На узагальнення матеріалів під час педагогічної практики відводиться 3 дні. Звітні матеріали, подані студентами, перевіряються і оцінюються викладачами-методистами. Упродовж перших 10 днів після завершення практики підсумки роботи студентів-практикантів підводяться у формі захисту педагогічної практики. Для його проведення деканатом створюються комісії, очолювані досвідченими методистами.

До складу комісії входять керівники практики, групові методисти, викладачі кафедри фізичного виховання. Кожен студент звітує про виконану роботу під час проходження практики, відповідає на запитання, поставлені членами комісії, вносить пропозиції щодо поліпшення підготовки практики, її організації і проведення.

Загальна оцінка діяльності студента-практиканта – комплексна. Вона висловлюється членами комісії, враховуючи оцінки групового методиста, керівника практики від кафедри фізичного виховання і спорту.

При виставленні загальної оцінки враховується кожен вид роботи:

- навчальна робота з фаху;
- позакласна робота з фаху;
- ведення щоденника (включаючи фіксацію виконаної роботи, аналіз тренувань і виховних заходів);

- науково-дослідницька робота в ДЮСШ;

Якщо здобувач не виконав хоча б одного виду завдань педагогічної практики загальна позитивна оцінка йому не виставляється. В оцінюванні роботи студентів-практикантів береться до уваги також культура оформлення документації.

Інструментарій задіяний для визначення оцінки за модулями:

1. Щоденник студента-практиканта, де фіксується уся документація і щоденна робота на практиці (з печаткою ДЮСШ).
2. Індивідуальний план роботи на весь термін навчальної практики за підписом тренера-викладача та методиста від кафедри (з печаткою ДЮСШ).
3. Аналіз тренування (проведений тренером-викладачем).
4. Сценарій проведення 1 фізкультурно-оздоровчого заходу, який проводиться за місцем проходження практики (один на бригаду).
5. Відомість-характеристика і щоденник студента-практиканта, які підписані директором ДЮСШ, тренером-викладачем і методистом від факультету.
6. Протокол тестування рухової підготовленості вихованців.
7. Підготовка звіту за результатами проходження навчальної практики у вигляді захисту.

Таблиця 1

Розподіл балів на навчальну (ознайомчу) практику.

Модуль 1	М1.1. Складання робочої документації, підготовка звіту практики.	10 балів
	М1.3. Складання індивідуального плану роботи студента на період практики.	10 балів
Модуль 2	М2.1. Оцінка проведеного тренування тренером-викладачем в закріпленій групі.	30 балів
	М2.2. Заповнення облікового журналу групи.	10 балів
Модуль 3	М3.1. Розробка положення змагань, проведення 1 фізкультурно-оздоровчого заходу.	10 балів

Модуль 4	М4.1. Протокол тестування рухової активності.	10 балів
	Загальна сума балів	80 балів
	Виступ на підсумковій конференції	20 балів

Загальна оцінка роботи кожного студента є комплексною, що враховує всебічність його діяльності за період практики. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до залікової книжки студента з підписами членів комісії, до журналу обліку успішності.

Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS (табл. 2).

Таблиця 2

Система оцінки знань з курсу «Навчально (ознайомча) практика»

Рейтинг студента за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100 балів	відмінно	A
81-89 балів	добре	B
75-80 балів	добре	C
65-74 балів	задовільно	D
55-64 балів	задовільно	E
30-54 балів	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-29 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Остаточні підсумки навчально (ознайомчої) практики підводяться на науково-практичній конференції. Основний зміст підсумкової конференції складають доповіді з узагальнення досвіду роботи студентів з окремих питань організації навчально-виховного процесу в ДЮСШ.

До конференції організовуються виставки наочних посібників, дидактичних матеріалів, кращих матеріалів звітної документації, підготовлених студентами-практикантами під час проходження практики. На підсумковій конференції оголошується кращий студент-практикант за результатами педагогічної практики.

Обов'язки студентів-практикантів, методиста, тренера.

1. Обов'язки студента-практиканта.

Протягом навчальної практики студент повинен:

1.1 Підкорятися внутрішньому розпорядку ДЮСШ, вказівкам директора, методиста практики, тренера-викладача, а також старости групи студентів - практикантів; у випадку порушення дисципліни чи вимог методиста студент може бути звільнений від подальшого проходження практики і направлений у розпорядження деканату.

1.2 Виконувати всі види робіт, передбачених програмою навчальної практики.

1.3 Проявляти ініціативу і творчість під час проведення навчально-виховної і спортивно-масової і фізкультурно – оздоровчої видів робіт.

1.4 Щоденно працювати в ДЮСШ не менше 6 годин.

1.5 Виконувати індивідуальний план роботи.

1.6 Регулярно вести педагогічну документацію (щоденник студента-практиканта, розгорнуті плани-конспекти уроку, конспекти фізкульт-хвилинок, рухливих перерв, спортивної години і т.п.).

1.7 Представляти плани-конспекти уроків і інші види робіт (спортивні години, рухливі перерви, фізкультурно-оздоровчі заходи і т.п.) для перевірки вчителю чи методисту за два дні до проведення.

1.8 Надати звітну документацію на протязі тижня, по закінченню практики.

Примітка: студентам, які пропустили частину навчальної практики і не виконали індивідуальний план:

*з поважної причини – студент надає документ, який підтверджує поважну причину, за клопотанням методиста від факультету і рішенням завідуючого відповідної кафедри і декана подовжується термін проходження навчальної (ознайомчої) практики без відриву від навчальних занять в інституті.

*з неповажної причини - робота студента під час проходження навчальної (ознайомчої) практики оцінюється як незадовільна і студент не переводиться на наступний курс і відраховується з інституту, як той, що не виконав індивідуальний план роботи.

2. Обов'язки старости бригади в кожному навчальному заході (закріпленому за наказом).

2.1 Виконувати доручення методиста практики від вузу.

2.2 Вести щоденний контроль за відвідуванням бази навчальної (ознайомчої) практики і виконанням всіх розділів практики.

2.3 Керувати і організовувати роботу бригади для виконання сумісних заходів.

2.4 Розподіляє відповідальних за видами сумісної роботи у бригаді і контролює виконання.

3. Обов'язки методиста навчальної практики від факультету.

3.1 Добрати бази для проходження навчальної (ознайомчої) практики за кількістю закріплених студентів-практикантів.

3.2 Брати участь у настановній і підсумковій конференціях а також методичних нарадах, які проводяться на факультеті з питань навчальної (ознайомчої) практики.

3.3 Ознайомити студентів зі змістом програми.

3.4 Разом з керівництвом ДЮСШ та тренером-викладачем розподіляти студентів-практикантів за класами.

3.5 Організовувати і контролювати роботу студентів-практикантів у ДЮСШ з усіх розділів.

3.6 Надавати студентам-практикантам методичну допомогу в підготовці до виконання різних видів робіт і оформленні звітної документації, передбачених програмою практики.

3.7 Організовувати перегляд і обговорення в бригаді уроків і позакласних заходів з фізичного виховання, які проводили студенти-практиканти.

3.8 Оцінювати якість підготовки і проведення всіх видів робіт, згідно програми.

3.9 Організовувати і проводити не менше одного разу на тиждень інструктивно-методичні заняття і збори бригади з питань навчальної (ознайомчої) практики.

3.10 Перевіряти і затверджувати всю звітну залікову документацію студентів-практикантів.

3.11 Організовувати і проводити разом з адміністрацією ДЮСШ, тренером-викладачем збори з питання виконання всіх видів робіт передбачених програмою навчальної (ознайомчої) практики.

3.12 Надати на кафедру характеристики на кожного студента-практиканта з

встановленою диференційованою оцінкою і звіт про роботу бригади на закріпленій базі проходження навчальної практики.

4. Обов'язки тренера-викладача.

4.1 Відповідати разом з методистом за виконання програми навчальної (ознайомчої) практики з розділів, що передбачені програмою.

4.2 Розподілити разом з методистом від факультету студентів-практикантів за відповідними класами для виконання всіх видів роботи передбачених програмою навчальної (ознайомчої) практики.

4.3 Брати участь в методичних нарадах, які проводяться на факультеті з питань навчальної (ознайомчої) практики.

4.4 Ознайомитись з відповідною звітною документацією за програмою навчальної (ознайомчої) практики.

4.5 Надавати допомогу студентам-практикантам щодо виконання програми практики і оформлення звітної документації.

4.6 Передавати свій педагогічний досвід через демонстрацію уроків і проведення позакласних заходів з наступним їх аналізом.

4.7 Контролювати відвідування студентами-практикантами бази навчальної практики в термін передбачений наказом інституту.

4.8 Визначити разом з методистом від факультету завдання для кожного студента-практиканта з навчальної і позакласної роботи.

4.9 Надавати консультації студентам-практикантам з питань підготовки і виконання всіх видів робіт передбачених програмою навчальної (ознайомчої) практики.

4.10 Перевіряти і затверджувати звітну документацію передбачену програмою навчальної (ознайомчої) практики.

4.11 Аналізувати і обговорювати разом зі студентами проведення різних видів робіт, згідно програми навчальної (ознайомчої) практики.

4.12 Оцінювати якість виконання всіх видів передбачених програмою навчальної (ознайомчої) практики.

4.13 Нести відповідальність за дотримання техніки безпеки під час проведення студентами-практикантами всіх форм роботи з фізичного виховання.

4.14 Брати участь у підведенні підсумків навчальної (ознайомчої) практики.

4.15 Оформити на кожного студента-практиканта відомість-характеристику і щоденник.

6. Рекомендована література.

Основна

1. Воробйов М.І. Практика в системі фізкультурної освіти. / М.І. Воробйов, Т.Ю. Круцевич. К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.
2. Воробйов, М. І., Круцевич, Т. Ю.. Педагогічна практика в системі фізкультурної освіти. Київ: Олімпійська література, 2006.
3. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : навчальний посібник / С. О. Черненко, О. М. Олійник, Ю. С. Сорокін. – Краматорськ : ДДМА, 2019. – 127 с.
4. Ланда Б.Х. Методика комплексної оцінки фізичного розвитку та фізичної підготовки: Навчальний посібник / Богдан Ланда. – К.: Радянський спорт, 2004. – 192 с.
5. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. Книга 1. Теоретичні основи спортивного відбору / Л.П. Сергієнко. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. 672 с.
6. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів / Сергієнко Л.П. К.: Олімпійська література, 2001. 439 с.
7. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Фіз. Виховання і спорту: у 2 т. Т.1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. [Т. Ю. Круцевич, Н. Є. Пангелова, О. Д. Кривчикова та ін.; за ред. Т. Ю. Круцевич]. – [2-ге вид., переробл. та доп.]. – Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. Л-ра», 2018.
8. Теорія та методика фізичного виховання: Підручник для студ. фіз. виховання та спорту: У 2 т. / За ред. Т.Ю. Круцевич. - Т.1.: Загальні основи теорії та методики фізичного виховання. - К.: Олімпійська література, 2003. 424 с.
9. Теорія та методика фізичного виховання: Підручник для студ. фіз. виховання та спорту: У 2 т. / За ред. Т.Ю. Круцевич. - Т.2.: Методика фізичного виховання різних груп населення. - К.: Олімпійська література, 2003. - 391с.Худолій О.М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. – Харків: ОВС, 2008. 406

- 10.Худолій О.М. Основи методики викладання гімнастики. Том 1. Харків: ОВС, 2008. 408 с.
- 11.Худолій, О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навчальний посібник. Харків: «ОВС», 2007. 158 с.
- 12.Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1 / Богдан Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 272 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] //Законодавство України, 2017. – № 38-3. – Режим доступу до джерела: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посібник для студентів пед. навч. закладів. 2-е вид., випр. і доп. Харків, 2002. 400 с.
3. Свасьєв А.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А.В. Свасьєв, М.В. Маліков. Запоріжжя: ЗДУ, 2004. 195 с.